

85

9. okt.

Birta skal í Lögbirtingablaði og Stjórnartíðindum, hverjir afreksmerkið hljóta og fyrir hvað.

9. gr.

10. gr.

Kostnaður við afreksmerkið greiðist úr ríkissjóði.

*Gjört í Reykjavík, 9. október 1950.*

**Sveinn Björnsson.**

(L. S.)

*Steingrímur Steinþórsson.*

86

17. okt.

## AUGLÝSING

**um fullgildinguna á alþjóðasamþykkt um félagafrelsi og verndun þess.**

Hinn 16. maí 1950 samþykkti Alþingi þingsályktun um heimild fyrir ríkisstjórnina til þess að fullgilda fyrir Íslands hönd samþykkt nr. 87 um félagafrelsi og verndun þess, sem gerð var á 31. þingi Alþjóðavinnnumálastofnunarinnar (I.L.O.) í San Francisco 1948.

Fullgildingarskjal Íslands var afhent aðalforstjóra Alþjóðavinnnumálastofnunarinnar hinn 4. október 1950.

Þetta er hér með gert almenningi kunnugt.

*Utánríkisráðuneytið, 17. október 1950.*

**Bjarni Benediktsson.**

*Agnar Kl. Jónsson.*

### Fylgiskjal.

**Samþykkt nr. 87 um félagafrelsi og verndun þess.**

Allsherjarþing Alþjóðavinnnumálastofnunarinnar, saman komið til 31. þingsetu sinnar í San Francisco 17. júní 1948 samkvæmt kvaðningu stjórnarnefndar Alþjóðavinnnumálaskrifstofunnar, hefur ákveðið að gera í samþykktarformi ákveðnar tillögur um félagafrelsi og verndun þess, en það er sjöunda mál á dagskrá þingsins, og með skírskotun til þess:

*að* í formála stjórnarskrár Alþjóðavinnnumálastofnunarinnar er því lýst yfir, að „viðurkenning á grundvallarreglum um félagafrelsi“ stuðli að bættum lífskilyrðum verkalýðsins og friði;

*að* Philadelphiuyfirlýsingin endurstaðfestir það, að „tjáningarfrelsi og félagafrelsi eru frumskilyrði fyrir áframhaldandi framförum“;

*að* Alþjóðavinnnumálaþingið samþykkti einróma á 30. þingi sínu grundvallarreglur þær, sem vera skyldu undirstaða að alþjóðareglum; — og —

*að* allsherjarþing Sameinuðu þjóðanna hefur á öðru þingi sínu fallizt á þessar grundvallarreglur og óskað eftir því, að Alþjóðavinnnumálastofnunin héldi áfram hvers konar viðleitni í þá átt, að hægt verði að gera eina eða fleiri alþjóðasamþykktir;

gerir það í dag, níunda júlí árið níttján hundruð fjörutíu og átta, eftirfarandi samþykkt, sem nefna ber Samþykkt frá 1948 um félagafrelsi og verndun þess:

I. KAFLI  
Félagafrelsi.

86

17. okt.

## 1. gr.

Hvert það aðildarríki Alþjóðavinnuálastofunarinnar, sem samþykkt þessi tekur til, undirgengst að framfylgja eftirfarandi ákvæðum.

## 2. gr.

Verkamenn og vinnuveitendur skulu án undantekningar hafa rétt til þess að stofna og ganga í félög að eigin geðþótta án undangengins leyfis, og séu þeir aðeins háðir reglum hlutaðeigandi félags um inngöngu í það.

## 3. gr.

1. Félög verkamanna og vinnuveitenda skulu eiga rétt á að setja sér lög og reglur, að vera algerlega óháð í vali sínu á fyrirvarsmönnum sínum, að skipuleggja stjórn sína og starfsemi og setja sér stefnuskrá.
2. Opinber stjórnvöld skulu forðast alla íhlutun, er skerða mundi þennan rétt eða hindra löglega beitingu hans.

## 4. gr.

Handhafar framkvæmdarvalds skulu ekki geta leyst upp félög vinnuveitenda eða verkamanna fyrir fullt og allt eða um stundarsakir.

## 5. gr.

Félög verkamanna og vinnuveitenda skulu eiga rétt á að stofna og ganga í félagasambönd, og hverju slíku félagi eða sambandi skal heimilt að ganga í alþjóðasamtök verkamanna og vinnuveitenda.

## 6. gr.

Ákvæði 2., 3. og 4. greinar þessarar samþykktar taka til félagasambanda verkamanna- og vinnuveitendafélaga.

## 7. gr.

Réttur verkamanna- og vinnuveitendafélaga og sambanda þeirra til að teljast persónur að lögum má ekki vera háður skilyrðum þess eðlis, að þau takmarki framkvæmdir á ákvæðum 2., 3. og 4. greinar þessarar samþykktar.

## 8. gr.

1. Við beitingu réttinda þeirra, sem kveðið er á um í þessari samþykkt, skulu verkamenn og vinnuveitendur og félagssamtök þeirra, svo og hverjar persónur aðrar eða félagssamtök, virða landslög.
2. Landslögum má ekki vera þann veg háttáð, að þau skerði ákvæði samþykktar þessarar, né heldur má framkvæma þau á þann hátt.

## 9. gr.

1. Ákveða má með lögum eða reglugerðum hvers lands, að hve miklu leyti ákvæði samþykktar þessarar skuli ná til hermanna og lögreglumanna.
2. Í samræmi við grundvallarreglu 8. mgr. 19. greinar stjórnarskrár Alþjóðavinnuálastofnunarinnar skal fullgilding aðildarríkis á samþykkt þessari ekki talin hafa áhrif á nokkur gildandi lög, úrskurði, venju eða samkomulag, sem veita hermönnum eða lögreglumönnum einhver þau réttindi, sem tryggð eru með þessari samþykkt.

Í samþykkt þessari þýðir orðið „félag“ hvert það félag verkamanna eða vinnuveitenda, sem vinnur að því að bæta og vernda hag verkamanna eða vinnuveitenda.

## II. KAFLI Verndun félagafrelsis.

### 11. gr.

Hvert það aðildarríki Alþjóðavinnuáskrifstofnunarinnar, sem samþykkt þessi tekur til, undirgengst að gera allar nauðsynlegar og viðeigandi ráðstafanir til trygg-  
ingar því, að verkamenn og vinnuveitendur geti óháðir neytt félagafrelsisins.

## III. KAFLI Ýmis ákvæði.

### 12. gr.

1. Varðandi landsvæði þau, sem um getur í 35. gr. stjórnarskrár Alþjóðavinnu-  
málastofnunarinnar, eins og hún er eftir stjórnarskrárbreytinguna frá 1946, að  
undanteknum þeim landsvæðum, sem talin eru í 4. og 5. mgr. nefndrar greinar  
þannig breyttrar, skal hvert það aðildarríki, sem fullgildir þessa samþykkt, láta  
fullgildingarskjali sínu fylgja eða senda aðalforstjóra Alþjóðavinnuáskrif-  
stofunnar, svo fljótt sem unnt er eftir fullgildingu, yfirlýsingu, er greini:
  - a. landsvæði þau, sem það undirgengst að láta ákvæði samþykktarinnar ná  
til án takmarkana,
  - b. landsvæði þau, sem það undirgengst að láta ákvæði þessarar samþykktar  
ná til með takmörkunum og hverjar þær séu,
  - c. landsvæði þau, sem samþykktin tekur ekki til, ásamt upplýsingum um á-  
stæður til þess,
  - d. landsvæði þau, sem það áskilur sér rétt til að taka ákvörðun um síðar.
2. Yfirlýsingar þær, sem greindar eru í staflidum a. og b. í fyrstu málsgrein þess-  
arar greinar, skulu teljast raunverulegur hluti fullgildingarinnar og hafa sama  
gildi og hún.
3. Sérhvert aðildarríki getur hvenær sem er ógilt að nokkru eða öllu leyti með  
síðari yfirlýsingu fyrirvara þá, sem það hefur gert í upprunalegri yfirlýsingu  
sinni í samræmi við staflidina b., c. eða d. í fyrstu málsgrein þessarar  
greinar.
4. Í hvert skipti, sem segja má upp samþykkt þessari í samræmi við ákvæði 16.  
greinar, getur hvert aðildarríki sent aðalforstjóranum yfirlýsingu um hvers  
konar aðrar breytingar, er dragi úr ákvæðum fyrri yfirlýsinga þess, enda lýsi  
það því ástandi, sem þá ríkir á þeim landsvæðum, sem það kann að tiltaka.

### 13. gr.

1. Þegar mál þau, sem samþykkt þessi fjallar um, heyra undir valdsvið heima-  
stjórnar ófullvalda lands, getur aðildarríki það, sem ábyrgð ber á utanríkis-  
málum þess lands, með samþykki heimastjórnarinnar, sent aðalforstjóra Al-  
þjóðavinnuáskrifstofunnar yfirlýsingu um það, að skuldbindingar þessarar  
samþykktar skuli gilda fyrir það land.
2. Yfirlýsingar um gildistöku skuldbindinga samþykktar þessarar geta aðalfor-  
stjóra Alþjóðavinnuáskrifstofunnar borizt frá:
  - a. tveim eða fleiri aðildarríkjum stofnunarinnar varðandi lönd, sem eru undir  
sameiginlegum yfirráðum þeirra, eða
  - b. fjölbjóðlegu stjórnvaldi, varðandi land, sem það ber stjórnarábyrgð á í  
samræmi við stofnskrá Sameinuðu þjóðanna eða á annan hátt.

3. Í yfirlýsingum þeim, sem sendar eru aðalforstjóra Alþjóðavinnu­málaskrifstofunnar í samræmi við fyrri málsgreinar þessarar greinar, skal fram tekið, hvort ákvæðum samþykktarinnar verði beitt til fullnustu eða með takmörkunum í landi því, sem um er að ræða. Þegar yfirlýsingin ber með sér, að samþykktinni skuli beitt með takmörkunum, skulu þær greindar í einstökum atriðum.
4. Aðildarríki eitt eða fleiri eða fjölþjóðlegt stjórnvald, sem í hlut eiga, geta hvenær sem er með síðari yfirlýsingu ógilt að nokkru eða öllu leyti áskilin réttindi til hvers konar takmarkana, er fyrri yfirlýsingin tiltók.
5. Í hvert skipti, sem segja má upp samþykkt þessari í samræmi við ákvæði 16. greinar, geta aðildarríki eða fjölþjóðleg stjórnvöld, sem í hlut eiga, sent aðalforstjóra yfirlýsingu þess efnis, að þau dragi á einhvern annan hátt úr ákvæðum sinna fyrri yfirlýsinga, enda lýsi þau því ástandi, sem þá ríkir um framkvæmd samþykktarinnar.

86

17. okt.

#### IV. KAFLI Lokaákvæði.

##### 14. gr.

Formlegar fullgildingar á samþykkt þessari skal senda aðalforstjóra Alþjóðavinnu­málaskrifstofunnar til skrásetningar.

##### 15. gr.

1. Samþykkt þessi skal einungis vera bindandi fyrir þá meðlimi Alþjóðavinnu­málastofnunarinnar, sem látið hafa aðalforstjóra skrá fullgildingar sínar.
2. Hún skal öðlast gildi 12 mánuðum eftir að fullgildingar tveggja aðildarríkja hafa verið skráðar hjá aðalforstjóra.
3. Eftir það öðlast samþykktin gildi, að því er snertir hvern meðlim, 12 mánuðum eftir að fullgilding hans hefur verið skráð.

##### 16. gr.

1. Aðildarríki, sem fullgilt hefur samþykkt þessa, má segja henni upp að 10 árum liðnum frá fyrstu gildistöku hennar. Tilkynningu um uppsögn skal senda aðalforstjóra Alþjóðavinnu­málaskrifstofunnar til skrásetningar. Slík uppsögn öðlast ekki gildi fyrr en einu ári eftir skrásetningu hennar.
2. Hver sá meðlimur, sem fullgilt hefur samþykkt þessa, en notfærir sér ekki innan þess árs, er kemur næst á eftir þeim 10 ára fresti, sem um getur í fyrri málsgrein, réttindi þau til uppsagnar, sem ráð er fyrir gert í þessari grein, skal bundinn af henni í önnur 10 ár, en má að þeim loknum segja henni upp, og síðan að hverju 10 ára tímabili liðnu, svo sem gert er ráð fyrir í þessari grein.

##### 17. gr.

1. Aðalforstjóri Alþjóðavinnu­málaskrifstofunnar skal tilkynna öllum meðlimum Alþjóðavinnu­málastofnunarinnar skrásetningu allra fullgildinga, yfirlýsinga og uppsagna, sem meðlimir stofnunarinnar hafa sent honum.
2. Þegar aðalforstjóri tilkynnir meðlimum stofnunarinnar skrásetningu hinnar annarrar fullgildingar, sem honum er send, skal hann vekja athygli þeirra á, hvaða dag samþykktin öðlast gildi.

##### 18. gr.

Aðalforstjóri Alþjóðavinnu­málaskrifstofunnar skal senda aðalritara Sameinuðu þjóðanna, til skrásetningar samkvæmt 102. gr. stofnskrár Sameinuðu þjóðanna, allar upplýsingar um fullgildingar, yfirlýsingar og uppsagnir, sem hann hefur skrásett í samræmi við ákvæði næstu greina hér á undan.

17. okt.

Í lok hvers 10 ára tímabils frá gildistöku samþykktar þessarar skal stjórnarnefnd Alþjóðavinnuáskrifstofunnar leggja fyrir allsherjarþingið skýrslu um framkvæmd samþykktarinnar, og skal hún jafnframt athuga það, hvort æskilegt sé að setja á dagskrá þingsins tillögur um endurskoðun hennar allrar eða hluta hennar.

1. Ef þingið gerir nýja samþykkt um breytingar á samþykkt þessari allri eða hluta hennar, skal:
  - a. fullgilding meðlims á hinni nýju, endurskoðuðu samþykkt ipso jure skoðast sem tafarlaus uppsögn á þessari samþykkt, hvað sem ákvæðum 16. greinar hér að framan líður, frá þeim tíma, er hin nýja, endurskoðaða samþykkt hefur öðlast gildi;
  - b. meðlimum ekki heimilt að fullgilda þessa samþykkt, frá því er hin nýja, endurskoðaða samþykkt öðlast gildi; enda sé ekki öðruvísi ákveðið í hinni nýju samþykkt.
2. Samþykkt þessi skal, hvað sem öðru líður, vera í gildi, eins og hún er nú að formi til og efni, hvað snertir þá meðlimi, sem hafa fullgilt hana, en ekki hina endurskoðuðu útgáfu hennar.

Hinn enski og franski texti þessarar samþykktar skulu jafngildir. Þetta er staðfestur texti samþykktar þeirrar, sem löglega var gerð á 31. þingi Alþjóðavinnuáskrifstofunnarinnar, sem haldið var í San Francisco og slitið 10. dag júlímánaðar 1948.

Þessu til staðfestu höfum vér undirritað hann í dag, þriðugasta og fyrsta ágúst 1948.

Forseti þingsins

Justin Godart.

Forstjóri Alþjóðavinnuáskrifstofunnar

Edward Phelan.

## AUGLÝSING

20. okt.

### um framlengingu viðskiptasamkomulags milli Íslands og Frakklands.

Hinn 5. október 1950 skiptust sendiráð Íslands í París og utanríkisráðuneyti Frakklands á orðsendingum um framlengingu viðskiptasamkomulags milli Íslands og Frakklands, dags. 5. október 1949.

Samkomulagið er framlengt til 30. nóvember 1950.

Þetta er hér með gert almenningi kunnugt.

*Utanríkisráðuneytið, 20. október 1950.*

**Bjarni Benediktsson.**

*Agnar Kl. Jónsson.*